

není ničím povinován ze závazků vzniklých státním jmenováním v odst. (1) § 1, tudíž i bývalému Rakousku, z jiných skutečností (odst. (2) § 1), než z úmluv vlád nebo jejich orgánů. Mezi tyto skutečnosti jest zahrnouti i úraz, jež utrpěl žalobce dne 16. listopadu 1917 při provozu Severozápadní dráhy. Předpis § 1 zákona zní všeobecně a jest jej proto vztáhnouti na všechny závazky, tedy i závazky soukromoprávní, což je patrné hlavně z odst. (1) § 1, kde se mluví o závazcích smluvních. Důvodová zpráva k tomuto zákonu výslovně na to poukazuje, že § 1 zahrnuje i závazky z provozu státních podniků, včetně nároků na náhradu škody.

Čís. 7596.

Pozemková reforma.

Omezení uložené přídělčům při přidělu dvora, že se propachtování může státi jen se svolením Státního pozemkového úřadu, jest správním úkonem, pachtovní smlouva ujednaná bez svolení Státního pozemkového úřadu jest neplatná a nelze se domáhati plnění z takové smlouvy.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1927, Rv I 488/27.)

Žalobcům byly Státním pozemkovým úřadem přiděleny pozemky. Podle podmínek přidělu obmezení byli přidělci podle § 38 zák. ze dne 30. ledna 1920, čís. 81 sb. z. a n. v disposičním právu ohledně přiděleného zbytkového statku na udělení souhlasu Státním pozemkovým úřadem a nesplnění této podmínky opravňovalo Státní pozemkový úřad do doby vydání přidělové listiny k tomu, by od přidělu upustil a vrácení objektů požadoval a po vydání a vkladu jejím k výkupu podle § 51 téhož zákona. Žalobci propachtovali žalovaným přidělené pozemky. Žádosti o udělení souhlasu k pachtu pozemků Státní pozemkový úřad nevyhověl. Žalobou, o niž tu jde, domáhali se žalobci na žalovaných zaplacení pachtovného. Žaloba byla oběma nižšími soudy zamítnuta, o d v o l a c í m s o u d e m z těchto důvodů: Mylně dovozuje odvolání, že neschválení pachtovní smlouvy Státním pozemkovým úřadem má za následek pouze její právní bezúčinnost proti státu a že přes to pro smluvní strany smlouva zůstává závaznou. Dovolává-li se na doklad tohoto názoru ustanovení § 7 záborového zákona (ze dne 16. dubna 1919, čís. 215 sb. z. a n.), přehlíží, že to byl smysl této zákonné normy před novelisací odstavce 1 a že odstavec ten druhou novelou (zákon ze dne 11. března 1921, čís. 108 sb. z. a n.) změněn tak, že bez svolení Státního pozemkového úřadu jest dělení, zavazení, pacht a nájem zabraného majetku neplatným vůbec, tedy nejen proti státu, nýbrž i proti tomu, kdo z právního jednání jest k plnění zavázán. Na základě neschválené smlouvy nemůže žádná strana požadovati plnění. Tak i nauka (srov. prof. Dra Sedláčka »Pozemková reforma«, § 19 s uvedenou tam literaturou pozn. 80). Poněvadž smlouva, o niž jde, uzavřena byla již po zabrání velkostatku Č. státem a po odevzdání

k němu patřícího dvora O. žalobcům jako přidělcům, nemůže býti pochybnosti, že se zákon záborový vztahuje na tento případ a žalování z neschválené a tudíž neplatné smlouvy pachtovní nejsou právně závázáni k plnění uvedených v ní závazků (§ 879 obč. zák.). Odvolání připouští, že propachtování dvora O. vyžadovalo schválení Státního pozemkového úřadu, nikoliv však podle § 7 záborového zákona, nýbrž prý proto, že se podle protokolu ze dne 25. června 1925 žalobci proti Státnímu pozemkovému úřadu k tomu zavázali, z čehož dovozuje, že má Státní pozemkový úřad proti nim pouze obligační nárok na dodržení protokolárního závazku, by bez souhlasu Státního pozemkového úřadu přidělené nemovitosti nepropachtovali. Výklad tento jest nesprávný, přehlížeje postavení Státního pozemkového úřadu podle přidělového zákona ze dne 30. ledna 1920, čís. 81 sb. z. a n. Tím, že Státní pozemkový úřad nevyhověl žádosti žalujících přidělců o udělení souhlasu k pachtu přiděleného dvora, zůstalo mu právo, by od přidělu tohoto upustil a vrácení objektu požadoval (§ 38 zákona přidělového); ba kdyby došlo bylo k vydání přidělovací listiny a ke vkladu do knih, měl by Státní pozemkový úřad vždy ještě právo k výkupu (§ 51 téhož zákona). Jest sice pravda, že §§ 38 a 51 zákona přidělového týkají se v první řadě t. zv. rolnických nedílů, však podle výslovného ustanovení § 23 (2) téhož zákona jest použití předpisů o rolnických nedílech obdobně též na jiné přidělené objekty, i jest věcí Státního pozemkového úřadu, by uvážil, kdy bude vhodno předpisů oněch použít. To Státní pozemkový úřad v tomto případě učinil a příslušná omezení do protokolu přijal. Jedním z nich jest právě zákaz propachtování přidělených nemovitostí bez souhlasu Státního pozemkového úřadu, což odpovídá obdobnému použití § 38 přidělového zákona při rolnických nedílech. Když tedy pachtovní smlouva ani podle zákona záborového ani podle zákona přidělového schválena nebyla a vůbec jest neplatnou, nelze z ní žalovatelný právní nárok odvozovati a právem procesní soud žalobu domáhající se splnění závazků strany žalované z ní vyplývajících zamítl.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání, uplatňující dovolací důvod čís. 4 § 503 c. ř. s., není opodstatněno. Jest mylným názor dovolatelů, že omezení uložené při přidělu dvora O. přidělcům, že se propachtování statku může státi jen se svolením Státního pozemkového úřadu (§ 38 přidělového zákona ze dne 30. ledna 1920, čís. 81 sb. z. a n.), jest povahy soukromoprávní a že jeho nedodržení zakládá pouze pro Státní pozemkový úřad nárok proti přidělcům na dodržení omezení, pokud se týče, že jej opravňuje ujednání proti omezení, to jest pachtovní smlouvě, uzavřené bez svolení Státního pozemkového úřadu, odporovati. Dotyčné omezení jest tak jako přiděl sám, i když se děje ve způsobu smlouvy, správním úkonem a, ježto se ukládá, by bylo zabezpečeno, že přidělená půda nebude odňata.

účelům přidělem sledovaným (§ 23 přidělového zákona), není omezení to povahy soukromoprávní a nemá nedodržení omezení toliko účinky dovolately míněné a shora uvedené, nýbrž ujednání proti omezení předsevzatá jsou neplatna, nanejmeně neplatna jest pachtovní smlouva, jež bez svolení Státního pozemkového úřadu byla uzavřena. Pachtovní smlouva ze dne 30. června 1925, sjednaná se žalovanými, stala se bez svolení Státního pozemkového úřadu, nebyla jím ani dodatečně schválena a proto, jsouc dle toho, co bylo uvedeno, neplatná, nezaložila pro propachtovatele žádných práv, tudíž ani nároku na pachtovné. Žaloba dovolatelů o zaplacení pachtovného není opodstatněna a byla zamítnuta právem.

Čís. 7597.

Byla-li neplatnou pachtovní smlouva ohledně přidělených nemovitostí, ježto ji Státní pozemkový úřad neschválil, byla neplatnou i kupní smlouva ohledně inventáře, jež byla integrující součástí pachtovní smlouvy.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1927, Rv I 489/27.)

Skutkový děj jest týž jako v předešlém rozhodnutí. Žalobou, o niž tu jde, domáhali se žalobci na žalovaných úplaty za prodaný inventář. Žaloba byla zamítnuta oběma nižšími soudy, odvolacím soudem z těchto důvodů: Odvolací soud sdílí názor prvního soudu, že platnost dohody o prodeji živého i mrtvého fundu instructu na dvoře O. podle vůle stran závisela na platnosti pachtovní smlouvy z téhož dne, kterou strany právě uzavřely. Dohoda uzavřena byla již po propachtu dvora, neboť žalovaní označení jsou jako nájemci dvora O., ač jinak datum obou listin jest současné. Dohoda ta není dohodou o inventáři v pravém slova toho smyslu, nevypočítává jednotlivé součástky živého i mrtvého fundu, zejména počet a druh dobytka, nýbrž spokojuje se s hromadným označením příslušenství na propachtovaném dvoře: »jak to vše stojí a leží« a vytýká vedle zásob úrody sklizené i posud stojící, zejména strojní zařízení lihovaru. Také cena jednotlivých kusů inventáře není zvláště smluvna, nýbrž ujednána paušálně obnosem na milion Kč. Z pojmu hospodářského příslušenství plyne, že jest určeno k trvalému užívání věci hlavní (dvora) a osud její sdílí (§ 296 obč. zák.). U strojů domněnka ta vyloučena by byla pouze v tom případě, kdyby jich samostatná povaha knihovní poznámkou ve smyslu § 297 a) obč. zák. byla vyznačena, což se nestalo. Z toho všeho jest patrné, že řečený fundus kupovali žalovaní za účelem trvalým, totiž jakožto pachtýři téhož dvora na celou řadu let a kdyby pachtýři stáli se neměli, nemohlo býti hospodářského účele dohody dosaženo. Dohoda byla integrující součástí smlouvy pachtovní, třebaž o obou nebyla sepsána jediná listina. Na tomto stavu věci nic nemůže měniti pozdější nazírání žalobců na platnost smlouvy pachtovní, jejíhož schválení »Po-